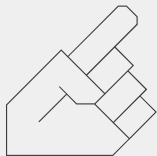

Før tanken ud i livet
VIA University College

Børns betydning for hinanden i overgangen fra hjem til dagtilbud

Susanne Klit Sørensen, Sundhedsplejerske, Uddannelsesansvarlig for Specialuddannelsen til Sundhedsplejerske

Fagligsession 2, kl. 15.15-16.15

8. Maj 2023

Hvorfor?

”Det paradoksale er, at på den ene side ved vi, at de første leveår er enormt betydningsfulde for barnet. På den anden side er der meget lidt viden om, hvordan børn agerer sammen med hinanden, når de er så små. Der er et kæmpe hul i viden om børn i alderen et til to år,”

Erik Hygum

<https://bupl.dk/boern-unge/nyheder/forskere-finder-vigtig-ressource-i-vuggestuestarten>

Hvad handler det her om...

Et forskningsprojekt, der handler om barnets overgang fra at være hjemme på barsel med forældre, til at blive et dagpleje/vuggestuebarn, der er en del af et børne fællesskab. Hvor den enkelte har en betydning for gruppen.

Hvordan oplever et lille barn, på ca. 1 år, overgangen, når det ikke kan fortælle os det med sproget.

Hvordan oplever forældrene overgangen fra at være forældre med et barn på barsel, til at blive forældre til et vuggestue/dagplejebarn

Hvordan understøtter de professionelle overgangen for både barn og forældre.

Hvordan opstod Projekt Børn for Børn

Forskningscenter i VIA: Pædagogik og dannelse

Program: Børns trivsel i og på tværs af dagtilbud, skole og hjem (B-Trit)

Gruppe: Børns overgange i 0-6 års alderen

Projekt : Børn for Børn – fra hjem til dagpleje/vuggestue

Baggrund for Projekt Børn for Børn?

Baggrund:

Gennem tre projekter har vi sammen med kolleger i forskningsprogrammet "Børns trivsel i og på tværs af dagtilbud, skole og hjem" undersøgt, hvordan børn oplever sammenhæng, tab og/eller udvikling af relationer i overgangene mellem hjem – dagpleje/vuggestue samt børnehave – skole og fra 0. til 1. klasse.

Projekterne inddrager forældre, pædagoger, dagplejere, lærere og sundhedsplejersker med en intention om at udvikle fælles opmærksomhedspunkter og handlemuligheder vedr. børns relationer og trivsel i overgange.

Formål med projekt Børn for børn:

1. Børns oplevelse af samhørighed og deltagelse i fællesskabet med de andre børn i overgangen fra familie til dagpleje eller vuggestue
2. Samarbejdet om "den gode overgang" mellem forældre og de involverede professionelle.

Projektet er gennemført fra 2020-2022.

Hvem er med i projektet?

Projektet er et partnerskabssamarbejde mellem Randers Kommune, Herning Kommune og VIA.

Projektet er støttet af Nordea-fonden med 713.000 kr

Projektet er gennemført fra 2020-2022.

RANDERS

NORDEA
FONDEN

Herning
Kommune

Lad os hoppe...

Teoretisk forankring

Barneperspektiv: At forstå barnet som social aktør i egen ret

Overgange: Den kulturhistoriske teories begreb om zonen for nærmeste udvikling, hvor voksne eller børn hjælper barnet til at forstå og navigere i nye sociale sammenhænge

Trivsel: Trivsel eksisterer udspændt mellem barnets oplevelse af at være aktør, at være del af et fællesskab og have kompetencer

Relationer: Inspireret af Daniel Stern begreb om "afstemthed"

Teorien bag Projekt Børn for Børn

Barnets overgang fra hjem til vuggestue eller dagpleje er nationalt og internationalt kun i begrænset omfang blevet udforsket:

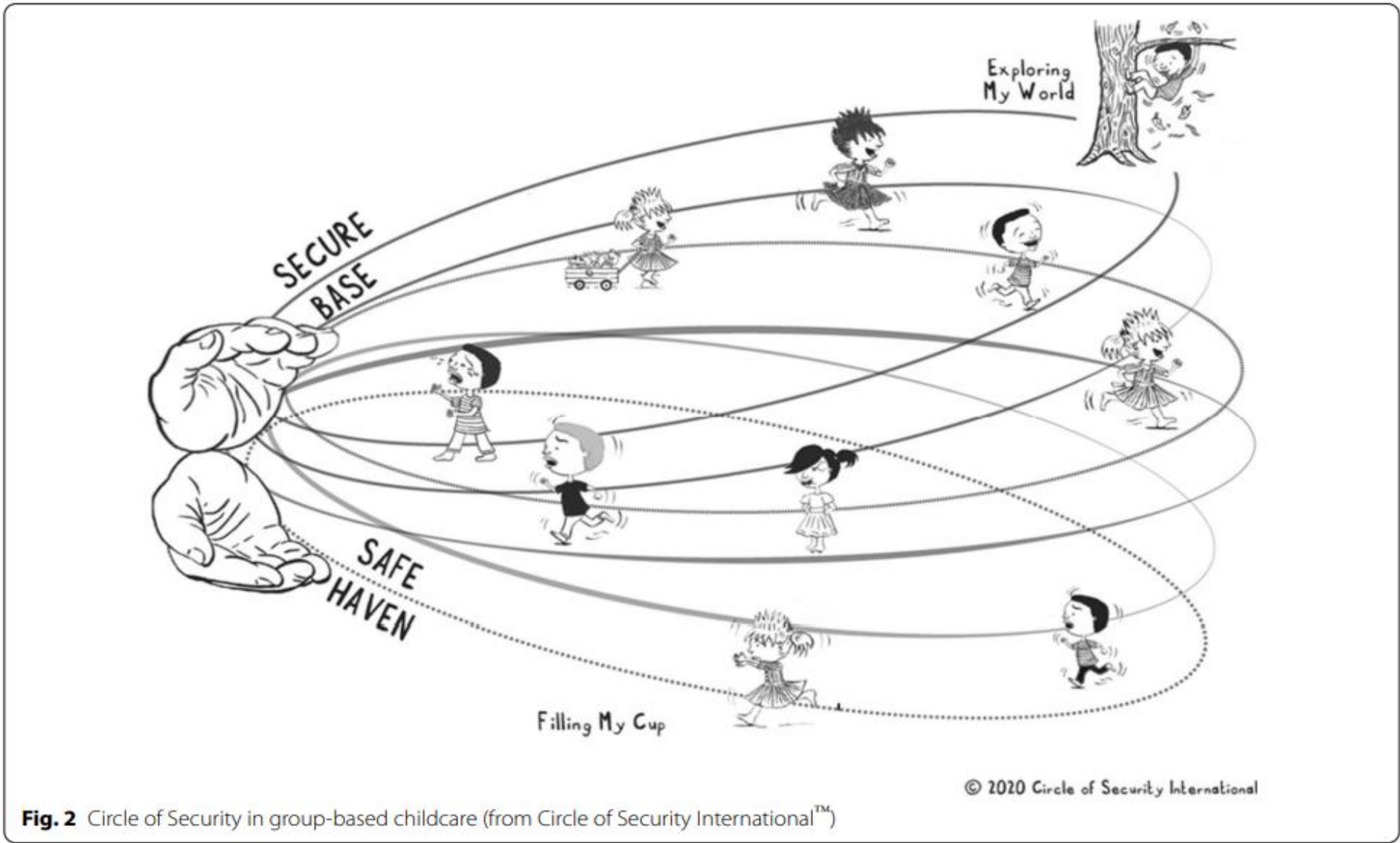
Degotardi & Pearson understreger (2009), at børns indbyrdes relationer skal analyseres i egen ret, og at børns betydning for hinanden ikke uden videre kan opfattes som kvalitativt underordnet relationen barn/voksen.

Recchia & Dvorakova (2012) konstaterer: "Despite an extensive literature on the nature of peer relationships at different developmental stages (Deater-Deckard, 2001; Hay, Payne, & Chadwick, 2004; Ishikawa, 2006), little is known about the ways in which very young peers support one another in challenging situations."

Teorien bag

Observationer baserer sig Vygotskys (1998) syn på barnet som social aktør og Hedegaards og Fleers (2019) analyse af overgange:

- Overgangen betyder nye værdier, handlemåder og positioner for både børn og forældre
- At starte i en vuggestue eller dagpleje er ensbetydende med en ny "social situation of development".
- De voksne og ældre børn etablerer "zones of proximal development" for barnet.

Fig. 2 Circle of Security in group-based childcare (from Circle of Security International™)

© 2020 Circle of Security International

Projektets design:

Observation af 20 børn i 1., 5. og 12. uge efter deres start i vuggestue eller dagpleje (4 vuggestuer og 4 dagplejere) i 2 kommuner i efteråret 2021.

Interview af forældre, sundhedsplejersker, pædagoger, dagplejere, konsulenter og ledere.

Workshop med forældre og professionelle om "den gode overgang" for barnet og de voksne omkring barnet.

Såååå....hvad handler det egentlig om....

Vi har undersøgt, hvordan det nye dagpleje- eller vuggestuebarn i de første 12 uger bruger andre børn som sparringspartnere og identifikationsfigurer, når det forsøger at forstå og navigere i den nye sproglige og sociale sammenhæng.

Eas første 12 uger i dagplejen:

Det tværprofessionelle samarbejde og samarbejde med forældrene

Hvad siger sundhedsplejersken:

https://www.youtube.com/watch?v=ulHw92k1PIM&list=PL0ORgpgp7wURCfRr_vBY46vRUQ_aGcugW&index=4

Case : E (pige, 10 mdr.), 3. dag i dagpleje

1. observation: E, 10 mdr.

6.55: E bliver afleveret af mor. Hun græder meget, da mor går. Dagplejer bærer rundt på hende. Giver hende noget legetøj, men det får ikke E til at stoppe med at græde.

7.00: En pige på ca. 2 år afleveres af sin mor. Da E ser pigen, holder hun øjeblikkeligt op med at græde.

7.15: Endnu en pige ankommer. Hun smiler og begynder også at finde legetøj frem. E kigger på de store piger, der går frem og tilbage mellem legeværelset og køkkenet, hvor E befinder sig på gulvet. Pigerne henter legetøj, som de viser til mig. Det er plasticænder, som vi sætter på et stolesæde og derefter skubber til, så de falder ned på gulvet. Mens dette sker, græder E ikke, men når pigerne henter nye plasticænder i legeværelset og forsvinder, begynder hun at græde igen.

2 ½ uge i dagpleje

Min nye verden...

6. uge i dagpleje: Ud i verden...

Vi leger...

Børnenes indbyrdes relationer

Alle 20 børn er fra dag 1 optaget af de andre børn. Det gælder både for børn, der er kede af at være startet i dagpleje og vuggestue, og børn der straks finder sig til rette.

- Børns opmærksomhed på de andre børn sker uafhængig af relationen til de voksne.
- Børns opmærksomhed på andre børn sker uden de voksnes involvering eller aktive tilskyndelse.
- Børns interaktion sker gennem aktivitet og manipulation af objekter. Nogle børn vil straks bevæge sig hen til det andet barn. Andre børn er mere afventende, så interaktionen bliver tidsmæssigt forskudt.
- Barnets sygdom kan udskyde barnets interaktion med de andre børn.

Om børns indbyrdes relationer

- Større børn er opmærksom på de nye børn og deres følelsesmæssige reaktioner. Alle 20 børn har efter uge 12 overstået overgangen og er glad/tilpasse vuggestue- eller dagplejebørn.

At vaske hænder...vi lærer af hinanden

Opsamling om børns udvikling og trivsel i overgangen fra hjem til dagpleje/vuggestue

Gennem mikroanalyser af barnets handlinger beskriver vi, hvordan barnet i starten af vuggestue/dagpleje, interagerer med andre børn, og hvordan større og erfarne børn bidrager til at etablere barnets nærmeste udviklingszone.

Interaktion og relationsdannelse mellem børn er ofte tavs viden for "det pædagogiske blik".

Hvad siger pædagog og dagplejere:

https://www.youtube.com/watch?v=tG033-9PChg&list=PL0ORgppg7wURCfRr_vBY46vRUQ_aGcugW&index=3

Børnepositioner

	Barnet er aktiv deltager	Mellemposition	Barnet er passiv deltager
Barnets relation til den voksne	Udviser ikke stor opmærksomhed på den voksne. Søger fra dag 1 de andre børn.	Bruger den voksne som en sikker base. Bevæger sig frem og tilbage mellem den voksne og de andre børn.	Har brug for vedvarende tæt kontakt med en voksen.
Barnets relation til andre børn	Følger et eller flere børn helt tæt. Eftergør andre børns handlinger i samme legemoment med de andre børn.	Aktiv og opsøgende, men behov for en sikker base. Tidsmæssigt forskudt interaktion, dvs. barnet eftergør et andets barns handlinger, efter at dette barn har forladt legetøj eller har ophørt med aktivitet.	Er opmærksom på de andre børn, men søger ikke kontakt.
Større børns interaktion med det nye barn	De større børn giver plads til det nye barn, kravler hen til barnet, hvis det græder, men kan også blive irriteret, når det nye barn tager legetøjet. De gør pædagog/dagplejer opmærksom på, hvis det nye barn er ked af det.		
Barnets mentale tilstand	Nysgerrig og aktiv	Nysgerrig og anspændt	Nysgerrig, passiv og forstemt

”Manifest for den gode overgang” fra workshop

1. Barnet er aktør og ikke objekt
2. Børn får og giver omsorg
3. Forældre er også i en overgang
4. Vuggestue-/dagplejefeltet er komplekst
5. Inddragelse styrker tillid og samarbejde

Hvad siger forældrene:

https://www.youtube.com/watch?v=8Sn89H1F4uc&list=PL0ORgpgp7wURCfRr_vBY46vRUQ_aGcugW&index=5

"3 gode råd til forældre, når deres barn starter i dagtilbud:

Besøg vuggestuen eller dagplejen før barnet start. Tal med pædagogerne om dit barn og giv også dit barn tid til at se de andre børn og mulighed for at være fysisk tæt på dem

Hav tillid til at dit barn og pædagogerne klarer overgangen, selvom dit barn græder i selve afleveringssituationen. Dit barn aflæser dig og bliver påvirket af dig, hvis du er urolig eller usikker over at skulle aflevere dit barn.

Tal med barnet om de andre børn, fordi de andre børn hjælper barnet i overgangen.

3 gode råd til pædagoger

Giv forældre mulighed for at komme på besøg, før deres barn starter i vuggestue eller dagpleje, så både forældre og børn oplever hverdagen og lærer de andre børn at kende.

Fortæl forældrene hvordan I helt konkret skaber gode relationer med barnet, og hvordan I integrerer barnet i børnefællesskabet.

Brug de andre børn som en slags "mentorer" i overgangsfasen, dvs. skab situationer hvor barnet kan få omsorg af større børn og lære af dem.

Hvad har projektet givet praksis?

- Ny viden og nyt fokus

” Den gode overgang”

- En pjece til forældre OG en pjece til professionelle
- 5 små film

Pjecer:

Refleksion og drøftelse....

Hvad tager i med jer?

Er der noget der overrasker?

Hvad vil i gerne vide mere om?

Hvad kan viden fra Børn for Børn bruges til i sundhedsplejen??

Hvordan kan Børn for Børn bruges i samarbejdet med forældrene og i det tværprofessionelle samarbejde?

Fang os her for mere info:

Kontakt:

Erik Hygum, ph.d., chefkonsulent : eh@via.dk

Susanne Klit Sørensen, lektor, ansvarlig for specialuddannelsen til sundhedsplejerske :
skls@via.dk

<https://nordeafonden.dk/projekter/forskningsprojektet-boern-for-boern>

<https://www.via.dk/forskning/paedagogik-og-dannelse/boerns-trivsel-i-dagtilbud-skole-hjem>

Webinar om projekt Børn for Børn:

https://www.youtube.com/watch?v=k8vUQr_7yMY&list=PL0ORgpggp7wURCfRr_vBY46vRUQ_aGcugW&index=6

